

Spis treści

Od autora	11
-----------------	----

CZĘŚĆ I IDEOLOGICZNE I KRYZYSOWE ZAGROŻENIA DLA TEORII EKONOMII

Rozdział 1	
POSZUKIWANIE ŹRÓDEŁ KRYZYSU	17
1.1. Ideologia kontra nauka ekonomii	17
1.2. Kryzys światowy jako produkt uboczny zmian ustrojowych kapitalizmu	25
1.3. Bankructwo w gospodarce rynkowej	31
1.4. Prototyp systemu wolnorynkowego z zakodowaną ideologią	35
Rozdział 2	
POSZUKIWANIE DRÓG WYJŚCIA Z KRYZYSU	42
2.1. Amerykańskie zakręty ustrojowe	42
2.2. W obronie ustroju wolnorynkowego	46
2.3. Neoliberalizm w zwierciadle świeckich teologów	50
2.4. Czy rząd światowy mógłby wyleczyć świat z kryzysu?	56

Rozdział 3	
GOSPODARKA ŚWIATOWA POD PRESJĄ WADLIWEGO INTERWENCJONIZMU I DEFORMACJI RYNKÓW FINANSOWYCH.	61
3.1. Od pieniądza papierowego do kruszcowego?	61
3.2. Czy euro lepsze od dolara?	66
3.3. Przyszłość euro jako pieniądza światowego.	70
3.4. Dwa główne wyjścia ustrojowe oferowane światu	75
3.5. Wizja świata bez szkół bliska ustroju bezpieczeństwowego	80
3.6. Ludzkość wolnych samouków zapewni światu nowy porządek?	82
Rozdział 4	
STREFA EURO I UNIA EUROPEJSKA Z MANKAMENTAMI USTROJOWYMI	86
4.1. Strefa euro przedsięwzięciem do Stanów Zjednoczonych Europy?	86
4.2. Członkostwo w Unii Europejskiej a suwerenność państwa.	94
Rozdział 5	
DOKTRYNALNE ŹRÓDŁA POLSKICH PROBLEMÓW USTROJOWYCH.	107
5.1. Pożądane przekształcenia strukturalne gospodarki w procesie dostosowań do unii monetarnej	107
5.2. Suwerenność Polski a akcesja do strefy euro.	117
5.3. Zagrożenia dla stabilności ustrojowej w Polsce	127

CZĘŚĆ II
TEORIE I MODELE
PO ZMIANACH KORYGUJĄCYCH

Rozdział 6

DROGI NAPRAWY MAINSTREAMU EKONOMII. 145

- 6.1. Trwale elementy antykryzysowe oraz wady
w teoriach klasycznych A. Smitha i D. Ricarda. 145
- 6.2. Potencjalne zmiany ustrojowe w kierunku
liberalizmu synergicznego 159

Rozdział 7

MODELE MNOŻNIKA KEYNESA I SAMUELSONA
Z WADAMI KONSTRUKCYJNYMI. 178

- 7.1. Mnożnik inwestycyjny Keynesa jako instrument
antykryzysowy 178
- 7.2. Model mnożnika w gospodarce otwartej
Samuelsona 184
- 7.3. Przeszkoda w dekompozycji mnożnika. 187
- 7.4. Zmodyfikowany model mnożnika Samuelsona. 194
- 7.5. Dolna i górna granica zmienności mnożnika. 197

Rozdział 8

EFEKTY MNOŻNIKOWE W UJĘCIU AGREGATOWYM
WEDŁUG ZMIAN RELACJI PKB DO EKSPORTU 204

- 8.1. Dochodotwórcze oddziaływanie eksportu na PKB 204
 - 8.2. Statystyczny i hipotetyczny poziom
polskiego PKB na tle dochodotwórczego
oddziaływania eksportu w Polsce i UE-15 206
 - 8.3. Porównanie tendencji zmian oddziaływania
eksportu na PKB w Polsce i Niemczech. 212
- Dodatek statystyczny do rozdziału 8. 214

Rozdział 9	
MIĘDZYNARODOWY HANDEL REGULOWANY W ŚWIETLE OPTIMUM PARETA	217
9.1. Znaczenie warunków ograniczających optymalizację	217
9.2. Optimum eksportu i importu według Pareta w warunkach wolnego handlu.	220
9.3. Optimum Pareta a teoria przewag komparatywnych Ricarda	223
9.4. Optimum eksportu i importu w warunkach protekcjonizmu według zmodyfikowanej formuły Pareta	223
Rozdział 10	
ROZWIĘTY MODEL RICARDIAŃSKI DLA POLITYKI PRZEMYSŁOWEJ I STRATEGII MIĘDZYNARODOWYCH	229
10.1. Założenia i konstrukcja rozwiniętego modelu przewag komparatywnych	229
10.2. Procedura dynamizacji analizy przewag komparatywnych.	236
10.3. Rachunek bieżącej opłacalności handlu zagranicznego a zasada przewag komparatywnych.	241
10.4. Pułapka nadmiernego protekcjonizmu	246
ZAKOŃCZENIE	252
Doktrynalno-ustrojowe zmiany kapitalizmu	252
Odejście od liberalizmu – sekretna moc pieniądza światowego	253
Od Bretton Woods do dolara fiducyjnego.	258
Panujące doktryny ustrojowe – państwa i rynki z dysfunkcjami	263
Spojrzenie w przyszłość	269

Aneks

WYNIKI TESTOWANIA ZMODYFIKOWANEGO
MODELU MNOŻNIKA W GOSPODARCE
OTWARTEJ SAMUELSONA 277

Bibliografia 289

Ideks nazwisk 293

Od Autora

Treść książki dotyczy szczególnego problemu, a mianowicie związku teorii ekonomii ze zjawiskami światowego kryzysu gospodarczego. Jest to jednak problem wieloelementowy, wymagający z jednej strony skupienia uwagi na zawartościach antykryzysowych w samych teoriach i ich oddziaływaniu na praktykę gospodarczą, a z drugiej strony na określeniu specyfiki kryzysu występującego w funkcjonujących systemach gospodarczych i politycznych, obnażającej niewydolność nauki ekonomii w zapobieganiu kryzysom i w tworzeniu sprawnych terapii antykryzysowych.

Książka składa się z dwóch części. Celem części pierwszej jest ocena głównych teorii zawierających instrumenty mające służyć do zapobiegania nierównowadze gospodarczej i zagrożeniom kryzysowym. Formułowane na podstawie tych teorii doktryny na użytek polityki gospodarczej są poddawane krytyce z punktu widzenia zniekształceń ideologicznych wywołanych w ekonomii oraz nieskuteczności omawianych doktryn w świetle kryzysowych następstw ich stosowania. W części drugiej są identyfikowane braki i błędy w teoriach mainstreamu makroekonomii i modelach o przeznaczeniu empirycznym, a także są podejmowane próby modyfikacji i udoskonalień w tych teoriach i modelach.

Zestaw analizowanych teorii i modeli obejmuje głównie prace A. Smitha, D. Ricarda, J.M. Keynesa, P. Samuelsona, F. Hayeka i M. Friedmana. Analizy służą poszukiwaniu czynników kryzysogennych w samych teoriach i w praktyce gospodarczej, a także sprawnych rozwiązań modelowych i sposobów ich wykorzystania w polityce gospodarczej, umożliwiających zwalczanie kryzysu światowego.

W takim ujęciu jest uwzględniana problematyka dolara i euro jako walut światowych funkcjonujących w warunkach wadliwego interwencjonizmu i zdeformowanych rynków finansowych. Oddzielne rozdziały są poświęcone mankamentom ustrojowym Unii Europejskiej, strefy euro oraz polskiemu modelowi ustrojowemu. W ramach rozpatrywanej ewolucji są omawiane aspekty prognostyczne dotyczące amerykańskiego i europejskich modeli kapitalizmu. W ostatnim rozdziale jest przedstawiony rozwinięty model ricardiański mogący służyć zalecanej w literaturze modernizacji polityki przemysłowej, w której istotna jest identyfikacja dziedzin specjalizacji eksportowej oraz przekształceń strukturalnych w gospodarce. Natomiast w strategiach korporacji transnarodowych model ten może być przydatny do rozwiązywania problemów lokalizacji zakładów korporacji w skali globalnej na podstawie analizy przewag komparatywnych, co jest przewidywane w teorii konkurencyjności korporacji. Aneks zawiera raport z badań zespołowych, testujących prezentowany w rozdziale 7 model mnożnika w gospodarce otwartej Samuelsona, w wersji zmodyfikowanej.

Pragnę wyjaśnić, że charakter zadań przyjętych w I części pracy wymagał podejmowania polemiki zarówno ze zwolennikami przekształceń słusznych koncepcji teoretycznych w kierunku wadliwych rozwiązań o charakterze ideologicznym, jak i przedstawicielami świata polityki, a także mediów, propa-

gującymi często hasła pseudomodernizacyjne lub o charakterze ideologicznego fundamentalizmu prawicowego czy lewicowego.

Składam podziękowanie Władzom Uczelni Łazarskiego za opublikowanie tej pracy. Dziękuję również dr. Józefowi Biskupowi, dr. Jerzemu Kurowi i mgr. Zbigniewowi Fornalowi za opinie i liczne uwagi o jej treści. Dużą pomocą były dla mnie dyskusje z udziałem b. Dyrektora Departamentu Informacji UNCTAD, mgr. Macieja Tymowskiego oraz dr. Andrzeja Kurnickiego, za co jestem im wdzięczny. Pragnę też wyrazić wdzięczność pierwszym jej recenzentom, moim synom, Adamowi i Grzegorzowi za ich cenne rady i mobilizującą krytykę. Pani Redaktor Marii Furman dziękuję za pomoc redakcyjną.

Oczywiście, za wadliwe sądy i ewentualne zarzuty stawiane w książce niesłusznie wyłączną odpowiedzialność ponosi autor.

Marian Guzek